

Mitralna stenoza (stenosis ostii venosi sinistri) je srčana mana koja nastaje suženjem mitralnog ušća, što otežava istiskivanje krvi iz leve pretkomore u levu komoru.

Uzrok mitralne stenoze

Suženje mitralnog ušća (otvora između leve pretkomore i leve komore) je najčešće posledica reumatske groznice tj. reumatskog endokarditisa. Veoma retko nastaje kao posledica urođene deformacije srčanih zalistaka (Lutembacherov sindrom).

Zapaljenje sluzokože koja oblaže srčane šupljine (endokarditis) tokom reumatske groznice dovodi do zadebljanja i međusobnog srastanja mitralnih zalistaka. To remeti proticanje krvi i dovodi do dalje deformacije zalistaka pri čemu se oni skvrčavaju, kalcifikuju i sve više slepljuju. Mitralno učće postaje sve uže. Proces je spor i prve tegobe se javljaju desetak godina nakon endokarditisa.

Poremećaji kod stenoze (hemodinamski poremećaji)

Pražnjenje leve pretkomore je otežano. Pritisak u njoj se sve više povećava i vremenom dovodi do povećanja pritiska u plućnim venama - nastaje venska (pasivna) plućna hipertenzija. Kada krvni pritisak u pretkomori i venama znatno naraste (iznad 20mmHg) da bi se sprečio edem pluća dolazi do stezanja arteriola - tako nastaje aktivna (vazoaktivna) plućna hipertenzija. Sledi nepovratnih promena na krvnim sudovima. Kod dugotrajne plućne hipertenzije opterećuje se i desna polovina srca.

Tegobe

Tegobe zavise od stepena suženja mitralnog ušća. Ako je ono umereno bolesnici imaju tegobe samo pri većem fizičkom naporu, kada imaju visoku temperaturu, ako su malokrvni, ako se razbole od hipertireoze, kada imaju aritmiju (fibrilaciju pretkomora), a žene u trudnoći. Tada imaju otežano disanja i kašalj.

Bolesnici sa većim suženjem imaju otežano disanje i u miru. Spavaju na visokom uzglavlju, jer se guše u horizontalnom položaju. To stanje se zove srčana astma ili paroksizmalna noćna dispneja.

Kako bolest napreduje tj. sa povećanjem suženja bolesnik je neprekidno umoran, javljaju se otoci na nogama i uvećanje jetre. Čovek počinje da iskašljava krv i često dobija bronhitis. Sve

češće oseća lupanje srca (palpitacije). Zboj poremećaja ritma moguće je stvaranje tromba koji putem krvi dospeva u mozak, ekstremitete ili trbušne organe i u njima zapuši krvni sud (embolija).

Ponekad se kod osoba sa mitralnom stenozom javlja angina pektoris, plućna embolija ili promuklost (zbog pritiska uvećane desne komore na nerv koji oživčava grkljan). Oboleli imaju modre prste, uši i nos (periferna cijanoza) i crvene jagodice što licu daje takozvani "facies mitralis".

Dijagnoza

Dijagnoza bolesti nije teška. Postavlja se na osnovu nalaza šuma na circu, promena na EKG-u, rendgengrafije srca i pluća (uvećano srce mitralne konfiguracije), ali najlakše ehokardiografijom (EHO srca) koja daje podatke o težini srčane mane i hemodinamskim promenama. Zbog čestih bronhitisa, kašlja i iskašljavanja krvi može da se misli na bolesti pluća. Tumor (miksom) leve komore može da zatvara mitralno ušće i da liči na mitralnu stenu. Međutim, kod ovog tumora šum na srcu je promenljiv (menja se sa promenom položaja tela), temperatura je povišena i postoje bolovi u zglobovima.

Komplikacije

Najozbiljnija komplikacija je edem pluća. Česta komplikacija je fibrilacija pretkomora koja se u početku javlja povremeno i leči se lekovima ili elektrošokom (elekrtokardioverzija). Kasnije je njen lečenje teže. Ostale komplikacije su embolija, bakterijski endikarditis i oštećenje pluća.

Tok i prognoza bolesti

Bolesnik dugo može da bude bez ikakvih tegoba. Ozbiljne tegobe se javljaju desetak godina nakon postavljanja dijagnoze srčane mane. Životni vek je skraćen kod osoba kod kojih dođe do moždane ili plućne embolije. Bolju prognozu imaju operisani bolesnici.

Lečenje

Lekovima ne može da se izleči mitralna stenoza. Oni se koriste u cilju sprečavanja reumatske groznice i infektivnog endokarditisa. Kod plućne kongestije koriste se diuretici i neslana ishrana, kod fibrilacije pretkomora digitalis, verapamil ili beta blokatori, kod embolija antikoagulantna terapija.

Hiruško lečenje se sastoji u širenju mitralnog ušća ili ugradnji veštačkog zalistka.